

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/154/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113234550
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7113234550.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o mal. deti U. X. nar. X.X.XXXX a Y. X. nar. XX.X.XXXX zast. kolíznym opatrovníkom I. J., R. Y. C. K. v K., deti rodičov A. V. X. nar. X.XX.XXXX bývajúceho v L. na G. Z. č. XX O. republika zast. JUDr. Jozefom Vodákom advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie vo Valašskom Meziříčí na Masarykovej ulici č. 753 Česká republika a H. C. X. nar. XX.X.XXXX trvale bývajúcej v L. na G. Z. XX O. republika toho času v K. na ulici X. H. X R. republika zast. JUDr. Blankou Nagyovou advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Štúrovej ulici č. 44 v konaní o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní matky a kolízneho opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 20.2.2014 č.k. 18P 189/2013-156 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením nariadil návrat maloletých detí U. X. a Y. X. do miesta obvyklého pobytu do O. republiky v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia. Súčasne rozhodol, že ak matka maloletých detí nesplní túto povinnosť je povinná maloleté deti odovzdať otcovi po uplynutí lehoty na území R. republiky. Po návrate matky aj s maloletými deťmi do O. republiky uložil otcovi až do rozhodnutia príslušného súdu v O. republike o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, prípadne do rozvodu manželstva rodičov maloletých detí opustiť bývalý manželský domov a umožniť matke s maloletými deťmi tento domov užívať, zaviazal ho znášať náklady spojené s týmto bývaním a uložil otcovi (odporcovi) zdržať sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti matky. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka a kolízny opatrovník. Matka maloletých detí v odvolaní vyjadrila zásadný nesúhlas s rozhodnutím súdu podľa s ust. § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a f/ O.s.p.. Vyslovila presvedčenie, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd neúplne zistil skutkový stav veci, keďže neprihliadal na všetky skutočnosti, ktoré vyplývali z písomných, resp. ústnych prednesov účastníkov, nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesprávne právne posúdil predmetnú vec a konanie má aj inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uviedla, že v odôvodnení napadnutého uznesenia konajúci súd uviedol právne posúdenie s poukazom na jednotlivé ustanovenia Dohovoru o občiansko - právnych aspektoch medzinárodných únosov detí, a to podľa jeho čl. 1, 4, 11, 12, 13, 19, ako aj v spojení s ust. čl. 11 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, a to vo vzťahu k podmienkam pre návrat dieťaťa. Konštatovala, že aj keď cieľom v zmysle dohovoru č. 119/2001 Z.z. by mal byť v danom prípade podaného žalobného návrhu otca zrejmy okamžitý návrat maloletých detí po ich údajne

tvrdenom neoprávnenom premiestnení matkou na územie SR do štátu ich obvyklého pobytu (ČR) má matka za to, že dané konanie je upravené ako lex specialis v Nariadení Rady (ES) č. 2201/2003. Za daných okolností preto vyslovila presvedčenie, že hlavnou zásadou Nariadenia Rady vo veciach prípadov únosu dieťaťa je stále pravidlo zachovania právomoci súdu pôvodu tak, ako sa to upravuje v prvej vete čl. 10 cit. Nariadenia Rady ako aj v spojení s ods. 17 druhej vety úvodných ustanovení cit. Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003. Preto matka je presvedčená, že súd prvého stupňa nevyhodnotil hlavnú zásadu právomoci súdu pôvodu danú v súlade s cit. nariadením správne, lebo na základe nej mal žalobný návrh otca zamietnuť. To, že otec podal návrh na príslušný súd v mieste presídlenia maloletých detí nasvedčuje tomu, že sa otec jednoznačne stotožnil s vysťahovaním maloletých detí na územie R. republiky, lebo sa o tomto s ich matkou dohodol už v podstate skôr, preto jeho návrh je čisto účelový a špekulatívny. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa vyplýva, že tento pri rozhodovaní o predmete konania dospel k jednoznačnému záveru, že obvyklým pobytom maloletých detí X. bolo územie štátu O. republiky na adrese posledného spoločného bydliska rodičov G. Z. č. XX v L. tak, ako tento súd uviedol v predposlednom odseku napadnutého uznesenia. Matka uviedla, že súdu prvého stupňa podľa jej názoru dostatočne a presvedčivo preukázala, že na vysťahovanie maloletých detí na územie R. republiky do rodinného domu starých rodičov zo strany matky maloletých detí sa s otcom maloletých detí riadne dohodla, a to ešte v čase pred podaním jej návrhu na H. R. v L. v konaní o výkon rodičovskej zodpovednosti k maloletým deťom. Na preukázanie tejto skutočnosti, že došlo k dohode rodičov maloletých detí o vysťahovaní maloletých detí spolu s matkou na územie R. republiky predložila matka súdu prvého stupňa aj dôkazy. Tieto dôkazy však konajúci súd vyhodnotil ako účelové. V tejto súvislosti poukázala matka tiež na čestné prehlásenie jej právnej zástupkyne E.. X.. X., ktorým osvedčila tú istú skutočnosť, že otec maloletých detí zjavne súhlasil s vysťahovaním maloletých detí na územie R. republiky. Tento dôkaz však konajúci súd nevyhodnotil. Z uvedených dôvodov, preto matka v odvolaní argumentuje, že prvostupňový súd dôsledne neakceptoval základnú zásadu hodnotenia dôkazov v súlade s ust. § 132 O.s.p., v zmysle ktorého súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Odôvodnenie napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa je podľa názoru matky nepreskúmateľné, lebo s jeho odôvodnenia ani nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej, resp. jeho právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a ani z ich možnej interpretácie odôvodnenia nevyplývajú. Matka má preto za to, že aj keď rodičia ako účastníci konania prednášali pred súdom prvého stupňa protichodné tvrdenia ohľadne vysťahovania maloletých detí na územie R. tak, ako to súd prvého stupňa uviedol vo svojom odôvodnení, nemožno túto situáciu hodnotiť len na ťarchu matky a fakticky bez toho, aby sa vôbec neprihliadalo na prioritný záujem maloletých detí, a to práve v súvislosti s vysťahovaním. Zdôraznila, že otec mal plnú vedomosť o tom, že maloleté deti sa na vysťahovanie na územie R. tešia, čo fakticky aj akceptoval, keďže už prvé stretnutie s maloletými deťmi plánoval na území R. a matke to oznámil bezprostredne po prísťahovaní detí R., preto matka opakovane v odvolaní uviedla, že otec mal vedomosť o tom kam sa matka s deťmi presťahovali a aké školské zariadenia na území R. budú navštevovať. Je presvedčená, že otec svoj návrh podal účelovo a zámerne v rozpore so záujmami maloletých detí po tom, čo po uskutočnených stretnutiach v novembri 2013 prejavil osobnú nespokojnosť voči matke so spôsobom a formou uskutočňovania styku s maloletými deťmi na území R.. Súčasne uviedla, že v čase, keď odišla s maloletými deťmi na R. vykonávala reálne opatrovnícke právo sama, nakoľko sa o deti osobne starala, pričom rozhodnutie o vysťahovaní maloletých detí a matky z O. republiky prijali rodičia ako účastníci konania nesporne ešte skôr než pred samotným vysťahovaním matky zo spoločnej domácnosti k čomu prispela aj skutočnosť, že matky dlhodobo nevedela získať v O. republike zamestnanie. K argumentácii súdu prvého stupňa, že dospel k záveru zistenia a indícii, ktoré tu sú, ako aj k závadám v správaní otca pred odchodom matky zo spoločnej domácnosti nie je podľa názoru tohto súdu možné tvrdiť, že v prípade návratu by boli deti vystavené fyzickej alebo duševnej ujme alebo neznesiteľnej situácii. Matka vyslovila presvedčenie, že konajúci súd uveril len tvrdeniam otca, a to napriek tomu, že sa okolnosti správania otca pod vplyvom alkoholu a drog aj stali, pričom maloleté deti podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka reflektujú doposiaľ na tieto negatívne zážitky so svojím otcom, ktorú okolnosť však súd prvého stupňa ponechal bez povšimnutia. Ďalej vyslovila názor, že konajúci súd pochybil aj v procesných pravidlách v konaní pred súdom prvého stupňa, keď ona navrhla vykonať ďalšie dôkazy, a to jednak vyšetrenie zdravotného stavu otca, ako aj vypočutie maloletých detí prostredníctvom znalca z odboru detskej psychológie, nakoľko otec výsluch maloletých detí realizovaný kolíznym opatrovníkom neustále bezdôvodne namietal. Tiež sa nezaoberala matkiným návrhom ohľadne lustrácie otcových záznamov na českej polícii, ktorá by tiež poodkryla závislosť otca na alkohole a jeho násilnícke sklony, či nepredvídateľné prejavy. Tieto návrhy matky však neboli zo strany súdu prvého stupňa akceptované. Nesúhlasí tiež s konštatovaním súdu

prvého stupňa, ktorý záujem maloletých detí, rešpektovanie ich vôle a názoru vyhodnotil ako nie ich vlastný, ale zmanipulovaný, pričom manipulácia s názorom maloletých detí nebola nijako preukázaná. V tejto súvislosti poukázala na názor maloletej Y., ktorá spočiatku mala záujem o spoločnosť svojho otca, avšak v poslednom vyjadrení u psychologičky mala už rovnaký názor ako jej staršia sestra U. a súčasne poukázala na vyjadrenie kolízneho opatrovníka zo 7.1.2014 a správu kolízneho opatrovníka z 8.1.2014. Z uvedenej správy nevyplýva, že by existovalo nejaké vyjadrenie mal. Y., ktorá mala mať spočiatku záujem o spoločnosť svojho otca. Pri zisťovaní jej názorov pomocou kresieb absentovala práve postava otca, ktorú mal. Y. zaradila do kresby až na dožiadanie psychologičky. Matka maloletých detí namieta aj konštatáciu súdu prvého stupňa, že boli vytrhnuté zo sociálneho prostredia, v ktorom vyrastali, pričom prostredím pre ním vlastným bolo a je aj prostredie, v ktorom žijú momentálne a to s podstatne silnejšími sociálnymi väzbami na kamarátov, spolužiakov a rodinných príslušníkov. Obidve maloleté deti rovnako, ako aj matka mali stále trvalý pobyt aj na adrese u starých rodičov v K. a o tom mal vedomosť aj otec. Opätovne zdôraznila správanie sa otca, jeho psychické ataky pod vplyvom alkoholu, či narkotík. V závere podaného odvolania matka vyslovila presvedčenie, že konajúci súd vydal napadnuté uznesenie bez toho, aby si dôsledne zistil v akom prostredí maloleté deti žijú a či prostredie, do ktorého majú byť premiestnené je skutočne vhodné na ich riadnu výchovu, vývoj práve v období kedy najviac potrebujú svoju matku, lebo otec svojím správaním a benevolentným prístupom nie je žiadnou zárukou ich harmonického vývoja, čím ubližuje celej rodine a koná v rozpore so záujmami maloletých detí.

Proti rozsudku podal v zákonnej lehote aj kolízny opatrovník. Uviedol, že odvolanie podáva rešpektujúcu záväzku R. štátu voči Haagskemu dohovoru prijatému dňa 25.10.1980 a žiadal, aby súd posúdil vo veci vykonané dokazovanie a rešpektoval zisťovaný názor maloletých detí, ktoré boli v konaní predložené kolízny opatrovníkom. Uviedol, že v konaní ako kolízny opatrovník síce vyjadril, že maloleté deti môžu byť manipulované matkou, ale vychádzal z toho, že maloleté deti sú prirodzene ovplyvňované matkou aj bez jej vedomia, pretože prevažnú časť života boli v jej starostlivosti a často v jej výlučnej starostlivosti. Preto medzi matkou a jej maloletými deťmi sa vytvorila veľmi silná citová väzba, pričom väzbu k otcovi postrádajú a tým, že otec, hoci len ústne útočí na matku, ubližuje aj maloletým deťom. Zdôraznil, že maloleté deti odmietajú návrat do L.. Vyslovil názor a presvedčenie, že v súčasnosti nie v záujme maloletých detí ich návrat do krajiny obvyklého pobytu, pretože od ich príchodu na R. sa začlenili do sociálneho prostredia, riadne navštevujú materskú školu, ako aj základnú školu, majú svojich kamarátov, komunikujú v českom aj v slovenskom jazyku. Matka sa zamestnala a s pomocou svojich rodičov môže zvládnuť pracovné povinnosti, ako aj starostlivosť o deti, a teda nie je úplne závislá na príjme manžela ako to bolo v O. republike. Vyslovil obavu, že maloleté deti môžu byť vystavené v prítomnosti otca nebezpečenstvu, pokiaľ ten je pod vplyvom návykových látok, kedy dochádza u neho k zmenám správania a dochádza k nezodpovedanému prístupu, výchove a starostlivosti o maloleté deti. Uviedol, že na základe dokazovania nebolo preukázané, že by otec detí súhlasil s premiestnením detí na územie R. republiky, ale nepochybne vedel, že matka nemá vytvorené podmienky pri výchove detí na území O. republiky, pokiaľ nemôže užívať dom, nemá žiadny príjem z pracovnej činnosti, nemá vlastné bývanie, a teda v čase ich odchodu so spoločnej domácnosti mohol predpokladať, že matka za krátku dobu bude nútená požiadať rodičov o pomoc.

K odvolaniu kolízneho opatrovníka sa následne vyjadrila matka maloletých detí. Uviedla, že nevznáša zásadné námietky proti odvolaniu kolízneho opatrovníka, nakoľko kolízny opatrovník vo svojom odvolaní zo 6.3.2014 uvádza, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedla, že z jej pohľadu je kolízny opatrovníkom utvrdená manipulácia s maloletými deťmi v jeho odvolaní na vzdory podanému vysvetleniu nedostatočne jednoznačne vyvrátená, čo vytvára opäť len priestor na prípadnú špekuláciu zo skutočne prejavenej voľou maloletých detí. Preto opätovne dôrazne odmieta akúkoľvek tvrdiacu, či zámernú premyslenú a cieľnú manipuláciu svojich maloletých detí proti ich otcovi. Zdôraznila, že ona ako jeden z rodičov nikdy neovplyvňovala maloleté deti. Matka má za to, že celkovo výraz manipulácie je v kontexte odvolania kolízneho opatrovníka, ako aj v napadnutom uznesení súdu prvého stupňa zvolený veľmi nešťastne. Nie je v jej záujme, ale hlavne ani v záujme maloletých detí prehľbovať už aj tak narušený vzťah otca a maloletých detí, práve naopak. Zdôraznila, že maloleté deti nepodliehajú manipulácii zo strany matky. To, že vyrastajú a žijú s rodičom formujú sa na jeho obraz je prirodzeným samozrejým sprievodným javom vývinu každého dieťaťa. Tento jav však nemožno nazývať manipuláciou. Takisto ďalej uviedla, že nesúhlasí s tvrdením kolízneho opatrovníka, ktorý v odvolaní uvádza, že vykonaným dokazovaním

nebolo preukázané, že by otec súhlasil s premiestnením detí na územie R. republiky. Poukázala na to, že predložila prvostupňovému súdu dostatok dôkazov o tom, že súhlas aj vedomosť otca s prísťahovaním maloletých detí na územie R. republiky existoval.

K odvolaniu matky a kolízneho opatrovníka sa písomne vyjadril otec maloletých detí. Vyslovil názor, že súd prvého stupňa rozhodol v danej veci na základe komplexne zisteného skutkového stavu správne a zákonne. Vyhodnotil všetky dôkazy jednotlivo a v celku, preto navrhol odvolaciemu súdu, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ďalej uviedol, že prevažná časť vyjadrenia matky a predkladania dôkazov sa týka návrhu vo veci samej, to znamená návrhu o výkon rodičovských práv a povinností, konanie ktoré je v súčasnej dobe vedené pred H. R. v L. pod sp.zn. 40 Nc 59/2013. Konštatoval, že matka sa v priebehu celého konania snažila bezdôvodne dehonestovať otca maloletých detí, urobiť z neho alkoholika, či požívateľa drog, ale predovšetkým odchodom na R. chce odňať detí z jurisdikcie O. republiky. Vyslovil názor, že súd výstižne zhodnotil výsledky dokazovania a dospel k správnym skutkovým záverom. Rozhodnutie súdu považuje za rozhodnutie a predovšetkým odôvodnenie rozhodnutia považuje za logické, ktoré zodpovedá predloženým a vykonaným dôkazom a je veľmi presne v písomnom vyhodnotení odôvodnené. K odvolaniu kolízneho opatrovníka uviedol, že kolízny opatrovník sa v priebehu celého konania o návrat maloletých detí nepokúsil ani raz kontaktovať otca, i keď ten bol ochotný v záujme maloletých detí kedykoľvek vycestovať z L. do K., kde boli deti bez jeho vedomia a súhlasu presunuté matkou a jej rodičmi a podať skutočné pravdivé vysvetlenie. Týmto sa „nezávislý“ kolízny opatrovník spoliehol a založil z veľkej časti svoju správu len na jednostranne uvádzaných a účelovo skreslených informácií od matky maloletých detí. Otec nadobudol presvedčenie, že opakovane závažným spôsobom kolízny opatrovník poškodil záujem tak maloletých detí, ako aj otca samotného. Ďalej zdôraznil, že on ako otec vždy ťažko pracoval, aby finančne zabezpečil maloleté deti a matku. Napriek tejto pracovnej vyťaženej mal vždy snahu maximálne možnou mierou sa podieľať na zabezpečení denného režimu maloletých detí. Poukázal na svoju snahu, kedy sa veľmi intenzívne snažil, a to predovšetkým emailovou komunikáciou opakovanú od leta 2013 riešiť vzniknutú manželskú krízu s ohľadom na deti a rodinu. Matka maloletých detí však túto snahu odmietala a nereagovala. K nadmernému požívaniu alkoholu a drog uviedol, že súdu predložil odbornú anamnézu psychocentra B./H.. J. F., ktorý jasne potvrdzuje, že otec aktívne vyhľadal psychologickú pomoc a ambulantne sa liečil z úzkostných stavov spôsobených odlúčením detí (rodinná kríza) a bez ohľadu na uvedené fakty a dôkazy kolízny opatrovník tvrdí bez akýchkoľvek dôkazov opak a síce, že matka čelí veľkému psychickému tlaku. Ďalej poprel tvrdenie, že by znemožnil matke prístup do domu, čo bolo preukázateľne doložené súdu emailovou komunikáciou s matkou maloletých detí. Toto tvrdenie kolízneho opatrovníka považuje za nepravdivé, ktoré výrazne poškodzuje osobu otca. Aj tvrdenie o zablokovaní účtu otec v predmetnom vyjadrení popiera, naopak uvádza, že bola to práve matka, ktorá jednorázovo zo spoločného účtu vybrala čiastku 200.000,- Kč a zanechala pri odchode celkové negatívne saldo na bankovom účte. Tiež nie je pravdivé tvrdenie kolízneho opatrovníka, ktorý konštatuje, že otec nekomunikoval s deťmi a predovšetkým o ich vôli vrátiť sa späť do L., pretože jasne deklaroval a preukázal, že matka mu dlhodobo znemožňuje kontakt s deťmi a výkony rodičovských práv, a to i z titulu predbežných opatrení vydaných súdom v L.. Tvrdenie kolízneho opatrovníka o skutočnosti, že je zapísaný stále v Obchodnom registri ako konateľ M. R., s.r.o. uviedol, že otec jasne a výrazne deklaroval, že ukončil pracovný pomer v predmetnej spoločnosti ku koncu roku 2013. Týmto spôsobom rezignoval na všetky súvisiace funkcie. Vymazanie z Obchodného registra je úlohou na strane bývalého zamestnávateľa, preto v tejto súvislosti vyslovil prekvapenie, že kolízny opatrovník venuje čas a úsilie zisťovaniu podobných skutočností, ktoré nesúvisia s predmetom sporu, ale na druhej strane si nenašiel čas ho akýmkoľvek spôsobom osloviť a zistiť jeho názor. V závere svojho vyjadrenia otec uviedol, že dôvody uvedené v odvolaní kolízneho opatrovníka opakovane poškodzujú záujmy detí a účelovo alebo z nedbanlivosti závažne poškodzujú dobré meno otca maloletých detí, je preto presvedčený, že kolízny opatrovník je voči nemu zaujatý a jeho vyjadrenia sú účelové v prospech matky.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 cit. zák. ust., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačný súd preskúmal uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a vo vzťahu k výrokom o nariadení návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do O. republiky povinnosti matky odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí lehoty na plnenie, ak maloleté deti nenavrátia do O. republiky a povinnosti otca, v prípade návratu matky maloletých detí do O. republiky až do rozhodnutia príslušného súdu v O. republike o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozhodnutia presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Z uvedených dôvodov uznesenie podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii matky odvolací súd konštatuje, že tvorili jej obranu už na súde prvého stupňa, ktorými sa súd prvého stupňa v napadnutom uznesení dostatočne vypořiadal. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že z právnej úpravy týkajúcej sa predmetu konania citovanej v napadnutom uznesení súdu prvého stupňa vyplýva jej základný cieľ, a to zaistenie bezodkladného návratu detí protiprávne premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte. Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za protiprávne vtedy, ak ním dôjde k porušeniu práva starostlivosti o dieťa, ktoré má osoba, inštitúcia alebo ktorýkoľvek iný orgán podľa právneho poriadku štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním. To však za predpokladu, že toto právo starostlivosti o dieťa (opatrovnícke právo) bolo v dobe premiestnenia alebo zadržania skutočne vykonávané alebo by bolo takto vykonávané keby nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Potrebné je zdôrazniť, že v tomto konaní súd nerozhoduje ani o výchove a výžive detí, ani o styku rodičov s deťmi, ale výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu vrátené alebo nie. Pokiaľ dôjde k protiprávnemu premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa, a je podaný rodičom návrh na vrátenie dieťaťa do jedného roku od protiprávneho zadržania alebo premiestnenia, musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá len vtedy, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v čl. 13, prípadne čl. 20 Dohovoru. Navyše čl. 11 Nariadenia, zároveň stanovuje, že pri rozhodovaní o návrhu na vrátenie dieťaťa je výnimka z povinnosti nariadiť návrat dieťaťa stanovená v čl. 13 písm. b/ Dohovoru obmedzená na minimum, pretože aj pri existencii okolností predvídaných v tomto ustanovení musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa, pokiaľ boli prijaté vhodné opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Podľa čl. 2 ods. 11 Nariadenia pojem „neoprávnené premiestnenie alebo zadržávanie“ znamená premiestnenie alebo zadržávanie dieťaťa a) je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj vykonávalo buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nešlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností. Podľa čl. 2 ods. 9 Nariadenia pojem opatrovnícke právo zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Vychádzajúc z vyššie uvedených článkov Nariadenia pod miestom obvyklého pobytu dieťaťa na účely konania o jeho navrátení treba rozumieť miesto, kde dieťa bývalo na základe zhodnej vôle rodičov (vykonávajúcich spoločne opatrovnícke právo bezprostredne pred protiprávnym premiestnením alebo zadržaním „uznesenie NS SR 6Cdo 1/2013). Právny záver o neoprávnenom premiestnení alebo zadržávaní detí vyžaduje teda splnenie troch predpokladov, a to existenciu opatrovníckeho práva, výkon opatrovníckeho práva v čase premiestnenia alebo zadržania, a to buď spoločne alebo samostatne a porušenie opatrovníckeho práva.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa nepochybne vyplynulo, že rodičia maloletých detí viedli spoločnú domácnosť bezprostredne pred zadržaním detí na území R. republiky v O. republike. V O. republike žila matka s maloletými deťmi spoločne s otcom v spoločnej domácnosti a tvorili kompletnú rodinu. Z uvedeného teda vyplýva a je nepochybné, že maloleté deti nadobudli rozhodnutím oboch rodičov obvyklý pobyt na území O. republiky. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že obvyklý pobyt maloletých detí sa skúma výhradne v období bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, pričom dĺžka pobytu pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním a po ňom

sa v súvislosti s určením obvyklého pobytu detí zásadne neporovnáva. Faktické zadržiavanie detí na území R. ich obvyklý pobyt nezakladá.

Súd prvého stupňa správne skúmal opatrovnícke právo k maloletým deťom podľa čl. 3 a čl. 5 písm. a/ Dohovoru, a to podľa právneho poriadku štátu, na území ktorého mali deti svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred ich zadržaním. V zmysle uvedenej právnej úpravy je teda potrebné preskúmať, či rodič, ktorý premiestnil deti z krajiny obvyklého pobytu alebo ich neoprávnene zadržiava mimo krajiny obvyklého pobytu, tak mohol urobiť bez súhlasu druhého rodiča alebo bez rozhodnutia súdu alebo iného správneho orgánu, a zároveň, či v čase premiestnenia alebo zadržania detí sa opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa bolo vykonávalo, ak by k premiestneniu alebo zadržaniu nedošlo. Z právnej úpravy rodinno - právnych vzťahov, platnej v O. republike v čase rozhodnutia súdu vyplýva, že rodičovská zodpovednosť je súhrn práv a povinností pri starostlivosti o maloleté dieťa zahrňujúca najmä starostlivosť o zdravie, jeho telesný, citový, rozumový a mravný vývoj. Rodičovská zodpovednosť patrí obom rodičom, ak sa rodičia nedohodnú o podstatnej veci pri výkone rodičovských zodpovedností, rozhodne súd. Z uvedeného, teda nepochybne vyplýva, že obaja rodičia majú vo vzťahu k maloletým deťom rovnaké práva a povinnosti, o podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí musia rozhodovať spoločne, a pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne súd. Obaja rodičia detí majú zo zákona opatrovnícke právo k deťom a tým, že ani rozhodnutím súdu o zverení detí do starostlivosti niektorého z rodičov nenadobúda ani jeden z rodičov samostatné opatrovnícke právo vo vzťahu k rozhodnutiu o pobyte maloletých detí. V tejto prejednávanej veci nevznikli žiadne pochybnosti o tom, že obaja rodičia boli v čase zadržania maloletých detí na území R. republiky nositeľmi opatrovníckeho práva a ani jeden z nich nemohol samostatne rozhodnúť o mieste pobytu detí, resp. o jeho zmene bez súhlasu druhého. V tomto prípade matka detí nepreukázala, že otec trvalou zmenou miesta pobytu detí v O. republike na R. súhlasil, hoci jej táto povinnosť vyplýva z čl. 13 písm. a/ Dohovoru. Otec maloletých detí súhlasil dočasne s presťahovaním sa matky do podnájmu v rámci mesta L.. Nesúhlasil však s trvalým presťahovaním detí do R. republiky. Z uvedeného teda vyplýva záver, že k dohode rodičov o pobyte detí na R. nedošlo, a keďže matka nedisponovala súhlasom otca, ani rozhodnutím súdu o nezhode rodičov o podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda trvalou zmenou pobytu detí, došlo jej svojvoľným rozhodnutím k porušeniu opatrovníckeho práva otca k maloletým deťom a k neoprávnenému zadržiavaniu maloletých detí mimo obvyklého pobytu detí.

Súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu riadil čl. 11 Nariadenia a pri posúdení veci riadne skúmal podmienky stanovené v čl. 11 ods. 4, podľa ktorého súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa čl. 11 písm. b/ Haagskeho dohovoru, ak sa preukázalo, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pri aplikácii čl. 13 písm. b/ Dohovoru sa v rámci Európskej únie prednostne použije čl. 11 Nariadenia, ktorého vzťah k Dohovoru je komplementárny, čo v konečnom dôsledku znamená, že pre rozhodovaní o návrhu o nariadenie návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je výnimka z povinností nariadiť návrat stanovená v čl. 13 písm. b/ Dohovoru obmedzená na minimum, pretože aj napriek existencii okolností predvídaných v tomto ustanovení musí súd nariadiť navrátenie dieťaťa, pokiaľ boli prijaté vhodné opatrenia k zaisteniu ochrany dieťaťa po jeho návrate. Nariadenie je záväzné ako celok a je priamo použiteľné v členských štátoch podľa Zmluvy o založení európskeho spoločenstva a jeho cieľom je zabezpečiť rovnakú právnu ochranu pre deti vo všetkých štátoch Európskej únie. Z uvedeného dôvodu, preto v prípade únosového konania v rámci členských štátov v EÚ nie je osobitne potrebné skúmať sociálnu a právnu ochranu maloletých detí v tom v ktorom z členských štátov. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v tomto prípade neexistuje žiadne vážne nebezpečenstvo, že by návrat detí ich vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ich inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Súd prvého stupňa napokon v záujme komplexnej ochrany práv maloletých detí a matky podmienil návrat maloletých detí s plnením primeraných záruk, keď uložil otcovi povinnosť opustiť bývalý manželský domov a umožniť matke spolu s maloletými deťmi tento domov užívať, pričom je povinný znášať náklady spojené s týmto bývaním a uložil otcovi zdržať sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti matky. Konajúci súd dostatočne vyhodnotil aj názory maloletých detí prezentované v zastúpení kolízneho opatrovníka a dospel k záveru, že vzhľadom k veku maloletých detí nie je možné predpokladať, že by boli schopné pochopiť predmet konania a vôbec chápať pojem návratu do miesta obvyklého pobytu, a to aj s poukazom na tú skutočnosť, že v konaní o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu sa nerieši zásadne otázka úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia

dostatočne vyporiadal s otázkou obvyklého pobytu maloletých detí pred neoprávneným zadržaním a návrhu kolízneho opatrovníka pred neoprávneným zadržaním.

K argumentácii matky v priebehu konania na súde prvého stupňa, ako aj v odvolaní odvolací súd dodáva, že tieto jej vyjadrenia sa v prevažnej miere týkajú okolností podstatných pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, v rámci ktorého súd skúma, u ktorého z rodičov sú lepšie podmienky pre lepšie zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti, či nie sú podmienky pre striedavú osobnú starostlivosť, akým spôsobom je potrebné upraviť styk detí s rodičom, ktorému nebudú zverené do osobnej starostlivosti a ako má ktorý z rodičov prispievať na výživu maloletých detí. Zmyslom Dohovoru a Nariadenia práve je, aby maloleté deti boli čo v najkratšom čase vrátené do krajiny obvyklého pobytu a pod jurisdikciu štátu obvyklého pobytu za účelom urýchleného začatia alebo pokračovania v konaní o úprave rodičovských práv a povinností k deťom. Z tohto pohľadu je potom potrebné vykladať aj najdôležitejšiu zásadu, ktorou sa riadia všetky konania týkajúce sa maloletých detí, ktorou je najlepšie záujem dieťaťa. Z uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne a zákonné potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p.. Potvrdil aj výrok o trovách konania, avšak odvolací súd zastáva názor, že konanie o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu je konaním nesporovým, aj napriek tomu, že môže začať len na návrh účastníka, čo jednoznačne vyplýva z ust. § 176 ods. 2 O.s.p., pričom existujú aj iné konania starostlivosti súdu o maloletých, ktoré je možné začať len na návrh, napr. o osvojenie a je zrejme, že v týchto konaniach možno len ťažko hovoriť o úspechu alebo neúspechu vo veci, čo je rozhodujúce kritérium pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa zásady úspechu (§ 142 a § 143). Analogicky je preto potrebné aj v konaní o návrat maloletých detí postupovať podľa ust. § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. a nie podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, ako to v odôvodnení uviedol konajúci súd. Napriek tomu výrok o náhrade trov konania je vecne správny.

Odvolací súd rozhodol aj o trovách odvolacieho konania podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák.č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.